

MESTNI LJUDSKI ODBOR LJUBLJANA

IZ ZAPISNIKA

53. SKUPNE SEJE MESTNEGA ZBORA IN ZBORA PROIZVAJALCEV GLAVNEGA MESTA LJUBLJANE, KI JE BILA DNE 14. JANUARJA 1955

Sejo je vodil tov. dr. Marijan Dermastia, predsednik MLO.

Zapisnik seje je vodil tov. Silvo Sivio, tajnik MLO.

Za overitelja zapisnika sta bila soglasno izvoljena odbornika ing. Sonja Oblak-Lapajne in Ciril Skok.

Seja je bila sklepna, ker je bilo od 65 odbornikov mestnega zbora prisotnih 45, od 59 odbornikov zbora proizvajalcev pa 39.

Zapisnik 52. skupne seje je bil soglasno odobren.

Predsednik MLO je predlagal, da točka 6. objavljenega predloga dnevnega reda »Razprava in sklepanje o določitvi o ustanovitvi zavoda za stanovanjsko izgradnjo« odpade, ker material ni bil predhodno objavljen, nato je predlagal naslednji

dnevni red:

1. Poročilo Finančne inšpekcije MLO o delu v letu 1954.

2. Poročilo Tržne inšpekcije MLO o delu v letu 1954.

POROČILO MANDATNO-IMUNITETNE KOMISIJE MESTNEGA ZBORA IN ZBORA

Odbornik Marijana Draksler je predlagala v imenu Mandatno-imunitetne komisije mestnega zbora izvolitve komisije, ki bo preverila pravilnost izvolitve ljudskih odbornikov, izvoljenih na nadomestnih volitvah v 51. in 55. volilni enoti; v komisijo so bili predlagani odborniki Jože Hribar, Franc Borštnik, Franc Sitar, Jože Kavčič in Leo Kovačič.

Mestni zbor je izvolil predlagano komisijo soglasno.

Odbornik Vukadin Nedeljkovič je v imenu Mandatno-imunitetne komisije zbora proizvajalcev predlagal, naj sklepa zbor proizvajalcev o prenehanju mandata odborniku 48. volilne

3. Razprava in sklepanje o odloku o dopolnilnih, osebnih in položajnih dodatkih uslužbenec MLO za leto 1955.

4. Razprava in sklepanje o odloku o uvedbi občinskega prometnega davka.

5. Razprava in sklepanje o sklepu o proglasitvi Poklicne gasilske čete za samostojno proračunsko ustanovo.

6. Razprava in sklepanje o odredbi o rokih za zamenjavo, oziroma izdajo delovnih knjižic.

7. Personalne zadeve.

Odbornik Marijana Draksler, predsednik Mandatno-imunitetne komisije, je predlagala, da se kot prva točka dnevnega reda vnese poročilo Mandatno-imunitetne komisije mestnega zbora.

Odbornik Vukadin Nedeljkovič, član Mandatno-imunitetne komisije zbora proizvajalcev, je predlagal isto za zbor proizvajalcev.

Tako dopolnjeni dnevni red je bil soglasno sprejet.

ITETNE KOMISIJE MESTNEGA PROIZVAJALCEV

enote zbora proizvajalcev tov. Ludviku Smrekarju iz Ljubljane, Trata št. 12. Tov. Smrekar se je odpovedal mandatu, ker je prenehalo njegovo delovno razmerje v gospodarski organizaciji na območju mesta.

Predlog je bil soglasno sprejet.

Tov. Nedeljkovič je predlagal dalje, naj se sprejme tudi odlok o razpisu nadomestnih volitev v 48. volilni enoti zbora proizvajalcev. Nadomestne volitve so predlagane za 11. marec 1955. (Odlok je objavljen na drugem mestu).

Oba zbora sta odlok soglasno sprejela.

stvo, dviganje cen v trgovini in kriminalni v gospodarskih organizacijah.

Ugotavljamo štiri vrste šušmarstva:

1. Šušmarji prodajajo svoje izdelke direktno trgovinam zaradi osebnih poznanstev z vodilnimi osebami v trgovinah;

2. obrtniške usluge privatnikom, zlasti v panogah, ki so deficitne.

3. Šušmarstvo v državnih podjetjih in

4. šušmarstvo v gradbeništvu.

Vsi ti šušmarji ne prispevajo družbi tistih osnovnih dajatev, ki jih vsakdo od nas daje družbi, temveč si na račun družbenih dajatev ustvarjajo višje dohodke, se z njimi pojavljajo na tržišču in vplivajo na nestanovitnost tržišča, dejansko na račun ostalih, ki svoje obveznosti izpolnjujejo.

Menim, da je stvar odkrivanja šušmarstva, navijanja cen in kriminala v gospodarskih organizacijah stvar vseh gospodarskih in političnih organizacij ter posameznikov in da bodo mogle inšpekcije svojo nalogo v redu opravljati le z njihovo pomočjo.

Predsednik MLO je dal obe poročili z uvodnimi besedami tov. ing. Klemenčiča v razpravo.

Odbornik Anton Vardjan je predlagal obnovev terenskih potrošniških svetov.

Odbornik Angela Miklavc je opozorila, da izvira večina bolezenskih dni iz dela pri šušmarstvu in da bi morali kolektivi posvetiti temu problemu več pozornosti.

Odbornik Franc Svab je bil mnenja, da primanjkljajem v trgovinah ne bo konca, dokler ne bodo dosledno izvajane osebne zadolžitve. Koristno bi bilo, da bi inšpekcija večkrat prišla v podjetje, bodisi informativno, bodisi inšpekcijsko.

Odbornik Franc Plazar je govoril o tem, da je treba uslužbenec inšpekcij primerno stlmulirati za njihovo delo, ker bo le tako zajamčen uspeh. Dalje da bi morale nuditi pomoč pri odkrivanju škodljivih primerov zbornice in združenja.

Republiški odbornik Angela Očepek je razpravljala o šušmarstvu, ki ga opravljajo ženske, in je predlagala za odpravo tega uvedbo 4-urnega zaposlovanja gospodinj ter delo na domu.

O šušmarjenju ter o pojavih navijanja cen so razpravljali še odborniki Tone Martinšek, Franc Drobež, Lojze Očepek, Franc Pipan, Ivan Kristan in Leopold Krese. Predlagali so, naj se obrtnikom, ki dvigajo cene, odvzame obrtno dovoljenje.

Odborniki Ostoj Tuma, Franc Drobež, ing. Sonja Oblak-Lapajne in Rafael Stofa so pred-

lagali, naj se delavcem v gradbeništvu dovoli 10-urni delavnik, če to sami žele; v primerih, kjer bo večina kolektiva za podaljšan delovnik, naj bo ta odločitev obvezna za ves kolektiv.

Odbornika Lojze Očepek in Alojz Baraga sta bila mnenja, naj se namesto podaljšanega delovnega časa uvede akordno delo.

Odborniki Leopold Krese, Tuma Ostoj in dr. Jože Pretnar so predlagali, naj se obrtnikom izdajajo obrtna dovoljenja brez mojstrskih izpitov.

Predsednik Sveta za gospodarstvo MLO je na nekatera izvajanja odbornikov takoj odgovoril, nato pa je prosil, naj se sprejme sklep, da razpravlja o vseh, v razpravi danih predlogih. Svet za gospodarstvo MLO, ki bo dal obema inšpekcijama direktive za nadaljnje delo v smislu danih predlogov.

Predsednik MLO je dal obe poročili in predlog tov. ing. Klemenčiča na glasovanje.

Poročili in predlog predsednika Sveta za gospodarstvo MLO so bili soglasno sprejeti.

IV

RAZPRAVA IN SKLEPANJE O ODLOKU O DOPOLNILNIH PLAČAH, OSEBNIH IN POLOŽAJNIH DODATKIH USLUŽBENCEV MLO ZA LETO 1955

Pojasnila k odloku je podal odbornik Alojz Matelič, predsednik Komisije za proračun MLO (odlok je objavljen na drugem mestu).

Predlagani odlok je bil soglasno sprejet.

V

RAZPRAVA IN SKLEPANJE O ODLOKU O UVEDBI OBČINSKEGA PROMETNEGA DAVKA

Predlog je obrazložil odbornik Franc Sitar, član Sveta za gospodarstvo MLO (predlog odloka je bil objavljen v »Glasniku« št. 3 dne 14. januarja 1955).

Predlagani odlok je bil brez sprememb soglasno sprejet.

VI

RAZPRAVA IN SKLEPANJE O PROGLASITVI POKLICNE GASILSKE ČETE ZA SAMOSTOJNO PRORAČUNSKO USTANOVO

Odbornik Alojz Matelič, predsednik Komisije za proračun MLO, je predlagal, naj se sprejme sklep, da se Poklicna gasilska četa glavnega mesta Ljubljane, ki je bila formirana po ukinitvi Gasilske ljudske milice in je bila doslej tehnična enota v Tajništvu za notranje zadeve MLO, proglasi za samostojno proračunsko ustanovo. Četa ostane še nadalje pod nadzorstvom Sveta za notranje zadeve MLO, odredbodajalec za izvrševanje proračuna pa je po veljavniki čete.

Predlog je bil soglasno sprejet.

VII

RAZPRAVA IN SKLEPANJE O ODREDBI O ROKIH ZA ZAMENJAVO OZIROMA IZDAJO DELOVNIH KNJIŽIC

Odbornik Angela Miklavc, član Sveta za socialno varstvo MLO, je po obrazložitvi predlagala, naj se sprejme odredba o rokih za zamenjavo oziroma izdajo delovnih knjižic. (Predlog odredbe je bil objavljen v »Glasniku« št. 3 dne 14. januarja 1955).

O predlogu so razpravljali odborniki: Marijan Jenko, Mirko Jeriha, dr. Marijan Dular, Angela Miklavc, Leopold Krese, dr. Jože Pretnar in Andrej Kumar.

Predlagana odredba je bila brez spremembe soglasno sprejeta.

VIII

PERSONALNE ZADEVE

Odbornik Lojze Fortuna, član Komisije za izvolitve in imenovanja, je predlagal:

da se imenuje Komisija za pregled dela upravnika Rafinerije dragih kovin, Ljubljana; v komisijo se predlagajo: odbornika Avgust Zupet, Avgust Breskvar in član Sveta za gospodarstvo MLO Milan Ster;

da se odstrani Franc Kregar, direktor trgovskega podjetja »Kmetijski pridelki«, in da se imenuje komisija, ki bo pregledala njegovo delo; v komisijo se imenujejo: odbornika Franc Nebec, Božo Mravlje in član Sveta za gospodarstvo MLO Lojze Bukovec;

da se odstrani Jakob Kranjc, upravnik Obrtne delavnice »Kino-foto«, in da se imenuje komisija, ki bo pregledala njegovo delo; v komisijo se predlagajo odborniki: Zdravko Rakušček, Franc Kavelar in Franc Stritof;

Vsi predlogi so bili soglasno sprejeti.

Odbornik Lojze Fortuna je predlagal, naj se na lastno prošnjo razrešijo:

Franc Kramar, direktor podjetja »Kmetijski magazine«;

Jože Jeras, direktor Lesnega podjetja Okrajne zadružne zveze Ljubljana-okolica;

Boris Vudler, direktor Tovarne gradbenih polizdelkov, in Vinko Erbežar, upravnik puškarskega podjetja »Jelen«.

Odbornik Rafael Stofa je stavil k predzadnjemu predlogu vprašanje.

Vsi predlogi so bili soglasno sprejeti.

Dnevni red je bil izčrpan in predsednik je zaključil sejo.

Predsednik MLO: dr. Marijan Dermastia, i. r.

Vodja zapisnika: Silvo Sivio, i. r.

Overiteljja zapisnika: Ing. Sonja Oblak-Lapajne, i. r., Ciril Skok, i. r.

ODLOK O ENERGETSKI INŠPEKCIJI

Na podlagi 23., 65. in 117. člena zakona o ljudskih odborih mest in mestnih občin (Ur. list LRS, št. 19-90/52), 5. člena uredbe o organizaciji elektroenergetske inšpekcijske službe v Ljudski republiki Sloveniji (Ur. list LRS, št. 40-143/54), v sporazumu z državnim sekretarjem za gospodarstvo LRS in na predlog Sveta za gospodarstvo MLO Ljubljane je Mestni ljudski odbor glavnega mesta Ljubljane na skupni seji obeh zborov dne 24. dec. 1954 sprejel

odlok

o ustanovitvi mestne elektroenergetske inšpekcije

1. člen

Ustanovi se mestna elektroenergetska inšpekcija. Inšpekcija je v sestavi tajništva za gospodarstvo mestnega ljudskega odbora.

2. člen

Mestna elektroenergetska inšpekcija ima naloge:

1. opravlja vse zadeve po predpisih o elektroenergetski inšpekciji, ki spadajo po obstoječih predpisih v pristojnost mestnega ljudskega odbora;

2. neposredno nadzira izvajanje zveznih, republiških in mestnih predpisov in sklepov s področja elektrogospodarstva in elektroenergetskih naprav na območju mestnega ljudskega odbora;

3. daje dovoljenja za obratovanje, za rekonstrukcije in za demontaže elektroenergetskih naprav na območju mestnega ljudskega odbora;

4. sodeluje pri revizijah investicijskih programov in projektov elektroenergetskih naprav ter pri tehničnih pregledih gradbenih objektov elektroenergetskih naprav na območju mestnega ljudskega odbora;

5. izvaja neposredno ali posredno omejevanje porabe električne energije po navodilih sveta za gospodarstvo mestnega ljudskega odbora in republiške elektroenergetske inšpekcije;

6. opravlja druge zadeve, ki spadajo po predpisih ali odločitvi pristojnih organov v njeno pristojnost.

Naloge, navedene pod točko 2, 3 in 4, opravlja mestna elektroenergetska inšpekcija v obsegu, ki ga predpiše državni sekretar za gospodarstvo LRS.

3. člen

Mestna elektroenergetska inšpekcija opravlja svoje naloge po inšpektorjih.

Inšpektorje imenuje Mestni ljudski odbor glavnega mesta Ljubljane v sporazumu z državnim sekretarjem za gospodarstvo LRS.

4. člen

Inšpektorji elektroenergetske inšpekcije so za svoje delo odgovorni svetu za gospodarstvo mestnega ljudskega odbora.

Mestna elektroenergetska inšpekcija opravlja svoje naloge tudi po navodilih, ki jih prejme od sveta za gospodarstvo mestnega ljudskega odbora in od republiške elektroenergetske inšpekcije.

Načelnik tajništva za gospodarstvo mestnega ljudskega odbora neposredno nadzoruje delo elektroenergetske inšpekcije.

5. člen

Če ugotovi elektroenergetska inšpekcija nepravilnosti ali, da niso bili izvršeni ukrepi, ki so bili določeni, odredi z odločbo, da se mora nepravilnost odpraviti oziroma, da se morajo ukrepi izvršiti ter določi pri tem rok, v katerem se mora to zgoditi, kolikor veljavni predpisi ne določajo drugih ukrepov.

Zoper odločbo mestne elektroenergetske inšpekcije je dopustna v 15 dneh po njenem sprejemu pritožba na republiško elektroenergetsko inšpekcijo, če s posebnimi predpisi ni drugače določeno.

Pritožba ne zadrži izvršitve odločbe.

Inšpekcija, ki je izdala odločbo, sme na zahtevo stranke odložiti njeno izvršitev.

6. člen

Ta odlok velja od dneva objave v »Uradnem listu LRS«.

Predsednik MLO:

Dr. Marijan Dermastia l. r.

ODLOČBA

Na podlagi 3. odstavka 97. člena v zvezi s čl. 118 Zakona o spremembah in dopolnitvah, zakona o volitvah in odpoklicu odbornikov ljudskih odborov in na predlog Zbora proizvajalcev Mestnega ljudskega odbora glavnega mesta Ljubljane

d o l o č a

Mestna volilna komisija, da bodo zbori volivcev za predlaganje kandidatov odbornika Zbora proizvajalcev Mestnega ljudskega odbora glavnega mesta Ljubljane, ki bodo voljeni pri nadomestnih volitvah v 48. volilni enoti, ki bodo dne 11. marca 1955 v skupini proizvajalcev v naslednjih gospodarskih organizacijah oziroma skupinah gospodarskih organizacij:

48. volilna enota.

I. Bombažna tkalnica Vižmarje za gospodarske organizacije:

Bombažna tkalnica Vižmarje 115 Jelen, Vižmarje 60

Pod Grmado, Brod 108

Erjavce Egidij, Brod 5

Erjavce Franc, Brod 10

Erjavce Kristina, Brod 23

Kočevar Franc, Brod 49

Prek Peter, Brod 40

Sluga Alojz, Brod 49

Štrukelj Ivan, Brod 1

Trnovce Ivan, Brod 11

Medved Ivan, Brod 23

Kocjan Angela, Vižmarje 84

Mrčun Ivanka, Vižmarje 62

Gladek Franc, Vižmarje 36

Izda Valentin, Vižmarje 225

Tome Alojz, Vižmarje 43

Tratnik Joško, Vižmarje 114

Možek Franc, Vižmarje 215

Cesen Ivanka, Brod 7

II. V podjetju »SKIP« — Vižmarje za gospodarske organizacije:

»UDARNIK«, Vižmarje

Sport-oprema, Vižmarje

Gradbeni material, Vižmarje 7

SKIP, Vižmarje 170

Gostilna Cirman, Medno

Knez Jože, Vižmarje 103

Starman Jože, Medno 1

Zore Franc, Vižmarje 65

Petrič Milan, Vižmarje 88

Cedilnik Valentin, Vižmarje 140

Jovan Leopold, Vižmarje 39

Šipek Franc, Vižmarje 49

Bonča Ivan, Vižmarje 48

Brižar Anton, Vižmarje 44

Burgar Mihael, Vižmarje 104

Cepelnik Franc, Vižmarje 171

Cepelnik Jože, Vižmarje 34

Cepelnik Viktor, Vižmarje 45

Černe Angel, Vižmarje 66
Demšar Jože, Vižmarje 171
Kajzer Franc, Vižmarje 39
Kajzer Jakob, Vižmarje 38
Kocjan Jože, Vižmarje 84
Kregar Franc, Vižmarje 87
Kregar Ivan, Vižmarje 59
Kregar Jakob, Vižmarje 2
Kregar Mirko, Vižmarje 70
Kuhar Franc, Vižmarje 69
Mrčun Janez, Vižmarje 68
Mušič Janez, Vižmarje 203
Napost Franc, Vižmarje 76
Prenk Peter, Vižmarje 22
Rehberger Josip, Vižmarje 113
Trampuš Franc, Vižmarje 6
Trebušak Maks, Vižmarje 6/a
Troha Milan, Vižmarje 171
Velkavrh Franc, Vižmarje 37
Zobec Franc, Vižmarje 53
Zupan Josip, Vižmarje 49
Zgajner Janez, Vižmarje 14.

III. V podjetju »Sodarska zadruga Tacen« za gospodarske organizacije:

Cevljarska produktivna zadruga
Smartno pod Šmarno goro
Pod Lipo, Smartno pod Šmarno goro

Sodarska zadruga Tacen

Grad Jože, Tacen 68

Pri Zvonu, Tacen

Planinska postojanka Šmarna gora

Šetina Franc, Šmarna gora

Čizman Jože, Tacen 74

Kocel Franc, Tacen 61

Sušter Franc, Smartno 134

Tomšič Franc, Tacen 96

Čizman Anton, Tacen 36

Kepič Leopold, Tacen 101

Dolinar Franc, Tacen 79

Smole Ivan, Tacen 107

Škof Josip, Smartno 45

Sušter Ambrož, Smartno 37

Jarc Franc, Tacen 41

Cedilnik Jernej, Tacen 21

Cesen Josip, Tacen 44

Tršan Alojz, Tacen 44

Pleša Miroslav, Vižmarje 208

Krmelj Jože, Vižmarje 217

Zlebnik Vinko, Smartno 31

Naglič Vinko, Vižmarje 97

Zbori volivcev za predlagane kandidate se morajo opraviti do vključno 18. februarja 1955. Zbor volivcev sestavljajo vsi delavci in uslužbenici v gospodarski organizaciji oziroma skupini gospodarskih organizacij.

Zbor volivcev skliče predsednik delavskega sveta tiste gospodarske organizacije, v kateri bo zbor volivcev (I., II. in III.).

Sklic zbora volivcev mora biti opravljen najmanj tri dni pred zborom v vseh obratih in delavnicah gospodarskih organizacij, ki spadajo v skupino, za katero se opravlja zbor volivcev.

Zbor volivcev je sklepčen, če je navzočih najmanj desetina vseh proizvajalcev, najmanj pa 50 proizvajalcev. Če šteje gospodarska organizacija ali skupina gospodarskih organizacij manj kot 100 proizvajalcev, pa mora biti navzočih najmanj tretjina vseh proizvajalcev.

Za kandidate mora biti postavljenih najmanj dvakrat toliko oseb, kolikor je potrebno izvoliti odbornikov tiste volilne enote. V volilni enoti št. 48 morata biti najmanj 2 kandidata, voli se 1 odbornik.

Kandidatne liste morajo biti vložene najmanj 21 dni pred volitvami.

Predsednik: Jože Pernuš, s. r.

ODLOČBA

Na podlagi čl. 63 Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in odpoklicu odbornikov ljudskih odborov

d o l o č a:

Mestna volilna komisija v Ljubljani po predlogu Mestnega

ljudskega odbora glavnega mesta Ljubljane za nadomestne volitve v 68. volilni enoti Mestnega ljudskega odbora glavnega mesta Ljubljane, ki bodo v nedeljo dne 6. marca 1955:

68. volilna enota ima 3 volišča: na 214. volišču, ki bo pri Velkavrh v Vižmarjih volijo volivci, ki stanujejo:

naselje Vižmarje,
Pod klancem do ceste, ki vodi v Medno;

na 215. volišču, ki bo v pisarni Socialistične zveze delovnih ljudi, volijo volivci, ki stanujejo: naselje Vižmarje,
nad klancem do ceste v Medno; na 216. volišču, ki bo v gostilni Grmada na Brodu, volijo volivci, ki stanujejo: naselje Brod.

Predsednik:
Jože Pernuš, l. r.

ODLOK

Na podlagi 20. in 117. člena zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in odpoklicu odbornikov ljudskih odborov (Ur. l. LRS št. 31-102/53) ter 6. točke 68. člena zakona o ljudskih odborih mest in mestnih občin (Ur. l. LRS št. 19-90/52) v zvezi s sklepom zbora proizvajalcev MLO v Ljubljani je Mestni ljudski odbor glavnega mesta Ljubljane na 53. skupni seji mestnega zbora in zbora proizvajalcev z dne 14. januarja 1955 sprejel

ODLOK

o razpisu nadomestnih volitev

1. člen

Razpisujejo se nadomestne volitve v 48. volilni enoti za volitve v zbor proizvajalcev Mestnega ljudskega odbora glavnega mesta Ljubljane.

2. člen

Ker se je odbornik zbora proizvajalcev za 48. volilno enoto Smrekar Ludvik iz Ljubljane, Trata št. 12, odpovedal mandatu in je zbor proizvajalcev njegovo odpoved sprejel, mu je prenehal mandat.

Nadomestne volitve bodo v petek dne 11. marca 1955.

3. člen

Ta odlok se objavi v »Uradnem listu LRS«, v mestnem »Glasniku«, na oglasni deski MLO v Ljubljani in na krajevno običajni način v 48. volilni enoti.

4. člen

Odlok začne veljati takoj po objavi.

Predsednik MLO:

Dr. Marijan Dermastia, s. r.

VOLITVE V HIŠNE SVETE ZA 1955

Svet za stanovanjske zadeve MLO Ljubljane opozarja hišne svete na območju Ljubljane, da morajo v smislu čl. 8 Odloka o organih upravljanja in določitvi hiš, ki spadajo v stanovanjsko skupnost na območju gl. mesta Ljubljane (Ur. l. LRS 12/54) izvesti takoj obne zbor za volitve hišnih svetov za leto 1955 v hišah, ki so vključene v družbeno upravljanje.

Iz zapisnika sestanka mora poleg ostalega biti razvidno: število volilnih upravičencev, število navzočih, imena v hišni svet izvoljenih članov in ime izvoljenega zastopnika za volitve v svet stanovanjske skupnosti. Opozarjamo na določila člena 5 zgoraj cit. uredbe, po katerih imajo volilno pravico užívalci in sostanovalci, ne pa podnajemniki.

Izvod zapisnika občnega zbora in 1 izvod zapisnika 1. seje, ko se je HS konstituiral, je takoj dostaviti pristojni stanovanjski upravi.

PREDLOG ODLOKA

o spremembi in dopolnitvi odloka o uvedbi mestnih taks in prometnega davka (ZA SEJO MLO)

1. člen

V odloku o uvedbi mestnih taks in prometnega davka (Ur. l. LRS, št. 35-417/53 in 33-497/54) se v II. delu pod C — tarifa prometnega davka v tarifni št. 1 — prometni davek od potrošnje alkoholičnih pijač v gostinskih podjetjih in obratih, namesto davčne stopnje »5/0« postavi davčna stopnja »10/0« in doda novi odstavek, ki se glasi:

»Davek po stopnji 10/0 se plača od 1. januarja 1955.«

2. člen

Ta odlok velja od dneva objave v »Uradnem listu LRS«, uporablja pa se od 1. januarja 1955.

POROKE

V soboto, 22. jan. 1955 so se v Ljubljani poročili: stroj. mizar Jožef Sudar in gospodinja Karolina Gorenc, stroj. ključavničar Francišek Kuralt in tov. delavka Ivanka Nadižar, knjigovodja Bogoljub Avsec in šivilj. mojster Cvetana Vizjak, delavec Ernest Mežan in šivilja Olga Povše, avtomehanik Jožef Kodrič in knjigovodja Franciška Prvinšek, šofer Ivan Pernar in delavka Nada Longo, kmet Marko Badovinac in kmečka delavka Ivana Vukšinič, učitelj Roman Gorjan in gosp. pomočnica Danijela Mihevc, knjigovodja Milan Tejkal in pletilja Majda Povhe, elektrovarilec Stanislav Smid in uslužbenka Ksenija Djukič, lanser Francišek Omersa in otroška negovalka Lidija Trobec, uslužbenec Franc Gorup in trg. pomočnica Marija Dežeko, uslužbenec Anton Gros in uslužbenka Veronika Ahlin, stud. stomatologije Viktor Krištan in učiteljica Judita Bajželj, delavec Ivan Prpič in delavka Slava Mojskerc, zlatar, pomoč. Ljubomir Cotič in uradnica Ljubomira Paljevca, profesor Savo Lapajne in zdravnica dr. Marija Miklavc, stroj. ključavničar Dušan Levstik in učiteljica Ljudmila Bolha, skladiščnik Zlatko Tomašević in dr. nameščenska Ivana Varl, uslužbenec Jožef Božič in profesorica Marija Kapelj, ključavničar Pavle Zabradec in gospodinja Silva Snajder, trg. pomočnik Miroslav Škraba in delavka Marta Saručnik, nameščeneec Karol Drašler in učiteljica Julijana Mesec.

V soboto, dne 29. januarja so se v Ljubljani poročili:

Franc Tušar, šofer in uslužbenka Milena Nagelj; voznik ECZ Ludvik Jamnik in sprevoznica ECZ Ana Turšič, podoficir JLA Alojzij Kajfež in učiteljica Danijela Marolt, Alojzij Krofel, ilvar in sprevoznica Marija Gregorič, zidar Stefan Crnko in gospodinj. pomočnica Jožefa Majcen, stud. tehnik Josip Golob in uradnica Vera Troha, mizar. pomočnik Vladimir Rozman in delavka Kristina Bergant, skladiščnik Jusuf Demirovič in gospodinja Karla Molnar, knjigovodja Marijan Metlar in torbar, pomočnica Sonja Senica, kovinobrusač Leopold Dimnik in kuhinjska pomočnica Alojzija Brglez, kmetovalec Jožef Kavšek in delavka Veronika Pangerc, ekonom Franc Katrašnik in nameščenska Marija Belčič, kmet Ivan Hočevar in delavka Marija Anžič, nameščeneec Marjan Suštar in otroška negovalka Marija Grom, delavec Adolf Zagar in cvetličarska pomočnica Ana Safar, Anton Terpin, član SNG Maribor in stud. ekonom. fak. Marija Turk, nameščeneec Adolf Logar in delavka Julijana Jurca, upokojenec Jakob Petrovčič in trg. sodružnica Ernesta Lukanič, radiotelegrafist Franc Maglica in delavka Dragica Dolinar.

PROBLEMI ZDRAVSTVENE, SOCIALNE IN VZGOJNE ZAŠČITE OTROK IN MLADINE V LJUBLJANI

Vsako leto bolj prihaja do izraza družbena skrb za vzgojo socialno ter zdravstveno zaščito otrok. Ob tednu otroka smo tudi v Ljubljani sumirali vse dosežke rezultate, zlasti pa so se mnoge naše družbene organizacije, ki posredno ali neposredno skrbijo za vzgojo otrok in mladine, zadržale na problemih in programih dela, ki jih čaka v naslednjih letih. Pokazalo se je, da je mnogo vprašanih mladinske vzgoje in zaščite, ki jih organizacije, kot so Društva prijateljev mladine, Partizan, športna društva, ženska društva, taborniki, Počitniška zveza itd. lahko rešujejo sama. V različnih vprašanih se tesno povezujejo in sodelujejo s posameznimi Sveti mestnega ljudskega odbora. Vendar obstajajo tudi problemi, o katerih je treba informirati ljudski odbor zaradi uravnavanja skupne poti v naši politiki reševanja mladinskih vprašanj.

V ta namen je bila v tednu otroka posebna delegacija vseh navedenih organizacij in svetov pri tovarišu predsedniku Mestnega ljudskega odbora. O glavnih problemih, ki so bili obravnavani na tem posvetu, bo razpravljala tudi ljudski odbor. V tem predlogu so zajete razen glavnih trenutnih problemov tudi bodoče naloge na tem področju dela.

1. NEKATERI PROBLEMI IZ ZDRAVSTVENE ZAŠČITE MLADINE

Na področju zdravstvene zaščite mladine je ljudska oblast s svojimi organi storila že mnogo in vložila ogromna sredstva. Ugotoviti pa je pri tem, da je prav na tem »zdravstvenem področju« premalo množične iniciative tako pri naših organizacijah kot pri posameznih državljanih. Čeprav je družbeno upravljanje v zdravstvenih zavodih mnogo pripomoglo k razvoju ljudske iniciative, bo vsekakor potrebno v še večji meri in zlasti za mladinsko zdravstveno zaščito zainteresirati širši krog državljanov in jih obveščati in seznanjati z obstoječimi problemi.

S problematiko mladinskega zdravstva je poleg zdravstva v ožjem smislu nujno povezano vprašanje mestnega vodovoda in kanalizacije, javnih kopališč in podobno, o čemer je MLO že čisto razpravljalo in sklepal. Gre le za postopno izvajanje teh sklepov.

Zato to poročilo v glavnem navaja le one probleme, ki so najbolj pereči in katerih reševanje se je začelo v l. 1954 in ki bodo v tekočem letu 1955 nujno zahtevali odločne ukrepe MLO in izdatna sredstva mestnega proračuna.

1. Pred in poporodna zaščita

Število zaposlenih žena se je v primeri s predvojnimi stanjem zelo povečalo. To dejstvo prinaša odgovornost socialistične družbe do žene matere in zahteva za njeno zaščito, zlasti v času nosečnosti in v poporodni dobi.

Pri zaposleni ženi se namreč pojavljajo razne poklicne bolezni, ki ogrožajo normalnost dojenja in povzročajo druge komplikacije pred in po porodu. Zaradi nezadostne preventivne predporodne zaščite raste odstotek

tek obolelih po porodu. Dejstvo, da se je število porodov v ljubljanski porodnišnici dvignilo od cca 2.000 v letu 1950 na 5.400 v letu 1953, je močno znižalo odstotek umrljivosti žena.

Za ljubljanske porodnice pa kljub temu obstajata dva velika problema: a) da materinski dom zaradi svoje majhne kapacitete 25 nosečnic (dejanska zasedba pa doseže tudi 45 nosečnic) ne more sprejemati žena iz Ljubljane, ker služi predvsem ustalim krajem Slovenije, b) da mora porodniška klinika zaradi svoje preobremenitve odpustiti zdrave otročnice iz Ljubljane že drugi oziroma tretji dan po porodu.

S tem so žene že takoj prve dni po porodu postavljene v stanje, da same opravljajo gospodinjstva dela, kar brez dvoma povzroča razna poporodna obolenja. Statistika kaže, da je poporodnih obolelih najmanj 30% od skupnega števila porodov, Dispanzer za žene pa za leto 1954 ugotavlja še slabšo številko — (6 porodov prizadetih in bolnih žena od desetih).

K tem kratkim ugotovitvam je v zaščito otroka omeniti še to, da se predporodni dopust po krivdi žena samih ne koristi v potrebnem in odobrenem trajanju, kar ima vsekakor vpliv na prezgodnje porode, negodnost novorojenčkov in celo na mrtvo rojenost. V letu 1953 je od 5.400 porodov v Ljubljani zabeleženih 524 takih primerov, ali 10%. Če upoštevamo, da od celotnega števila porodov v ljubljanski porodnišnici odpade polovico na Ljubljano, je ta odstotek za Ljubljano seveda še očitno višji.

Nezadostna, neredna, napačna in nepopolna prehrana nosečnic, katere vzrok ni toliko v socialnem stanju, ampak bolj v nepoizvednosti in neznanju — je glavni razlog za zelo razvito bolezen rahitisa pri otrocih. V letu 1953 je po dosegljivih ugotovitvah bilo 597 primerov rahitisa, dejansko stanje pa je verjetno še slabše in bo prikazano v tekočem letu, ko se bo problem začel sistematično in intenzivno proučevati.

Posebno vprašanje pomenijo številni kriminalni splavi. Ugotovljeno je, da so se v Ljubljani abortusi tako pomnožili, da odpadeta na 1 porod dva kriminalna splava. Samo na Ginekološki kliniki je v letu 1953 registriranih 2.000 splavov, pri katerih so žene nujno potrebovale zdravniško pomoč. Posledica kriminalnih splavov pa je mnogokrat jalovost, kronična invalidnost, pa tudi smrt.

Nakazani problemi govore, da se moramo tako v interesu otroka kot v interesu matere najbolj resno posvetiti pred in poporodni zaščiti.

V ta namen je treba naslednje izvajati zakonite predpise o zaščiti materinstva, predpisane porodniškega dopusta pred in po porodu in si prizadevati za priznanje lažjih del materam in za odločno uporabo higienskih ter tehničnih zaščitnih mer.

V tem prizadevanju mora odigrati glavno in vodilno vlogo novi Dispanzer za žene, ustanovljen v začetku leta 1954. Čeprav je to mlada ustanova, uspešno deluje. Dispanzer za žene povezuje vse obstoječe posvetovalnice za žene nosečnice, te-

rensko patronažno babiško službo in materinski dom, prevzel pa bo, čim bo dosežanje tesne in najemniške prostore zamenjala lastna stavba — tudi ginekološke ambulate in se tako razvil v prepotrebno ustanovo medicinske preventive in profilaktično kurativne službe. Svojo dejavnost bo razvijal na področju študija problematike zaposlenih žena v gospodarstvu, zdravstvene prosvete žena, vprašanj prehrane in podobno, deloval pa bo v cilju borbe proti kriminalnemu splavu s tem, da bo v svoji kontracepcijski postaji v mejah medicinske socialne upravičenosti preprečeval nosečnost s kontracepcijskimi sredstvi.

Dosežanja borba proti kriminalnemu splavu nima uspeha. Zato je potrebno, da se dobe sredstva za uvoz zahtevanega materiala za kasnejšo domačo proizvodnjo kontracepcijskih sredstev. To je vsekakor ceneje kot pa hospitalizacija po kriminalnem splavu prizadetih žena.

Seveda je taka široka dejavnost Dispanzerja za žene možna šele po dograditvi nove zgradbe Dispanzerja za žene in Materinskega doma kot njegovega sestavnega dela. Zaradi nujnosti te gradnje so bila v proračunu leta 1954 že odobrena finančna sredstva, ki pa niso bila izkoriščena zaradi obremenitve projektantov. Zato bi bilo nujno v letu 1955 zagotoviti sredstva za izdelavo načrtov ter del sredstev za gradnjo, posebno še ker se predvideva, da bo del sredstev prispeval še Republiški svet za zdravstvo in socialno politiko. — Poleg gradnje Dispanzerja za žene kot osrednjega zdravstvenega zavoda pred in poporodne zaščite je kot njegov sestavni del posebej upravičena tudi gradnja novega Materinskega doma. Sedanja stavba na Viču je priložnostna rešitev perečega problema, preveč oddaljena od porodnišnice, stara in se pogreza, njena kapaciteta 25 žena (zasedenih pa je 45 mest) pa ob pomanjkanju nujnih prostorov nikakor več ne ustreza.

Zgoraj omenjeni problem prezgodnjega odpuščanja mater iz porodnišnice bi bilo v sedanjih okoliščinah mogoče oblažiti z znatno okrepljeno terensko patronažno babiško službo. Ta bi ob sedanjem številu porodov letno morala doseči skupno številko 25.000 obiskov na domu. V letu 1954 je bilo opravljenih 19.145 obiskov. Pri tem delu je zelo velikega pomena aktivnost RK, ki naj s posebnim tečajem za usposabljanje kadra za pomoč in nego veliko pripomore tudi k lažšanju problema porodnic.

Za preprečevanje rahitisa bo poleg delovanja Dispanzerja za žene potrebno mobilizirati tudi družbene organizacije, ki naj razvijajo zdravstveno in prehrabeno prosveto, MLO pa naj ustanovi gospodinjstvi center, ki naj ob sodelovanju z zdravstvenimi, gospodarskimi, prosvetnimi in komunalnimi organi dela na odstranjevanju nedostatkov v prehrani in komunalni higieni.

PREDLOGI:

Gled na obrazloženo je nujno podvzeti in pospešiti:

1. Gradnjo novega Dispanzerja za žene kot centralnega zdravstvenega zavoda na področju pred in poporodne zaščite v

Ljubljani ter Materinskega doma kot nujne in prepotrebne njegove sestavine.

2. Z ostrejšo zadolžitvijo pristojnih organov je skrbeti, da se predporodni in poporodni dopusti nosečih žena res izkoristijo v namene, za katere so priznani;

3. Sprejeti ukrepe, ki naj noseči ženi in materi nudijo potrebno zdravstveno in prehrabeno prosveto in ji zagotovijo popolno prehrano ter lažjo, bodočemu otroku neškodljivo zaposlitev.

4. Dispanzerju za žene nuditi vso pomoč pri socialno medicinski utemeljenem kontracepcijskem prizadevanju kot sredstvu za preprečevanje kriminalnih splavov;

5. Čimprej ustanoviti gospodinjstvi center za bodočo ljubljansko skupnost komun.

2. Problemi zdravstvene zaščite predšolske mladine

Medtem ko moremo za zdravstveno zaščito mater priznati njen uspešen, a kljub temu šele pionirski začetek, sega zaščita otroka že precej nazaj in sloni že na večletnih izkušnjah tako, da lahko govorimo že o precejšnjem razvoju preventivne zdravstvene službe s področja mladine. Šolska poliklinika, Sanitarna epidemiološka služba in terenska patronažna služba medicinskih sester so tri ustanove, na katerih sloni zdravstvena zaščita otroka in ki nudijo trdno oporo za nadaljnjo izgraditev te vrste zdravstvene dejavnosti. Osnovna pomanjkljivost te zdravstvene zaščite pa je v tem, da ne zajema otroka od 3 do 7 leta starosti, to je dobo, ki je skoraj najbolj potrebna zdravstvenega varstva in prosvete. Šolska poliklinika namreč zajema vse šolske otroke, posvetovalnice za otroke pa pretežno le one do 3 let.

Kljub temu pa je dosežanje delovanje inštitucij in ustanov, ki se bavijo z zdravstveno zaščito otroka (v preteklem letu zelo koristno izpopolnjenih z novimi tovrstnimi zdravstvenimi ustanovami), dalo izredno lepe rezultate glede zmanjšanja umrljivosti otrok, oziroma ugotovilo značilne podatke in pomanjkljivosti, ki so navedenim zdravstvenim ustanovam in ljudskemu odboru merilo in vodilo pri nadaljnji organizaciji te vrste zdravstvene zaščite.

Res, da se ponajam z ugotovitvijo, da je smrtnost otrok padla od 17,7% od leta 1934 na 4,2% v letu 1954, vendar ta podatek spremlja še druga zelo značilna stran. Dejstvo namreč je, da je bila 6 let pred letom 1934 smrtnost dojenčkov izpod 10, v letu 1945 pa spet na 10%. Padec smrtnosti gre predvsem na račun izrednega porasta rojstev kot celote, medtem ko smrtnost dojenčkov v odnosu nasproti smrtnim vzrokom od leta 1944 naprej rapidno raste in šele v letu 1953 za malenkost pade in se ustavi na 14%. Povedati je potrebno odkrito, da je največja smrtnost v prvem mesecu življenja in da je prav ta smrtnost v porastu. V letu 1934 je od 100 umrlih dojenčkov umrlo v prvem mesecu življenja 45,37, v letu 1945 pa 46,01, leta 1953 pa 51,60%. Številka govori jasno in dokazuje upravičenost okrepljenega zdravstvenega varstva na področju predporodne in poporodne zaščite in varstva dojenčkov.

Uspehi na ostalih boleznih in smrtnih vzrokih, ki so bili akutni še pred kratkim in ki so

zahtevali tudi smrtne žrtve, kar velja predvsem za davico, škrlatinko in druge nalezljive otroške bolezni, dokazujejo zgoraj postavljeno zahtevo po povečanju predporodne, poporodne in zaščite zdravja dojenčkov zlasti zato, ker so zadnja leta izvedene akcije v cilju zatiranja davice in drugih zgoraj omenjenih bolezni bile tako uspešne, da smrtnih izidov ne bomo več.

V začetku leta 1954 je MLO daljnovidno ustanovil 3 zdravstvene ustanove — Dispanzer za žene, Centralni otroški dispanzer in Center za patronažno službo. Zadnji dve ustanovi bosta na področju zdravstvene zaščite mladine uspešno izpolnili vrzel, ker bosta zajeli tudi otroke med tretjim in sedmim letom. Otroški dispanzer bo kot profilaktično terapevtska ustanova skrbel za zdravstveno pomoč otrokom in za zdravstveno vzgojo staršev, propagiral bo zdravstveno prosveto in izvajal preventivne ukrepe v cilju zmanjševanja obolenj in umrljivosti predšolskih otrok, kar vse smo sedaj pogrešali.

Posli bodo predvsem zaživel, ko bo dograjen in opremljen novi Centralni otroški dispanzer na Ulici stare pravde, ki bo sprejel pod svojo streho sedanji otroški dispanzer, svoje prostore pa nudi Centru za patronažno službo.

Zdravstvena zaščita novega otroškega dispanzerja bo zajela:

a) delovanje področnih dispanzerjev ljubljanskega bazena, specialistične preglede predšolskih otrok, kontrolo zobovja, preprečevanje in zdravljenje psihičnih okvar otroka s posebno postajo za mentalno higieno, razdeljevanje dietne hrane ogroženim in bolnim otrokom;

b) druga važna naloga je vloga dispanzerja kot demonstracijskega centra, ki naj vzgaja kadre, starše in bodoče matere, organizira tečaje in razstave.

3. Zdravstveno stanje šolske mladine

Sistematičen pregled, to je splošen rentgenski, očesni in antropometrični je bil izvršen na 12.000 šolobveznih otrocih in mladine, kar znese 80% vseh šolobveznih otrok.

Pri teh pregledih se je ugotavljala hranjenost, fizične deformitete, golšavost, garje in druge kožne bolezni, nevrovegetativne motnje, nalezljive otroške bolezni, revmatizem, gliste, slabokrvnost, stanje vida in zobovja.

1. Hranjenost otrok je pretežno srednja. Odstotek v vseh vrstah šol se giblje med 72 in 75%, precejšnja razlika je pri vajencih, kjer je ob vstopu v uk 40,6% srednje hranjenih, ob zaključku uka pa ta odstotek poraste na 79,4%. To dejstvo bi bilo razveseljivo, če bi na nasprotni strani, to je pri dobro hranjenih vajencih, ne imeli velikega padca, in to: ob vstopu v uk imamo 28,9% dobro hranjenih, ob koncu uka pa le 5,9%, torej za celih 23%. Ta razlika gre predvsem na račun tega, da so vajenci večinoma z dežele — da je zato njihov odstotek dobro hranjenih ob vstopu v uk toliko večji, po preteku učne dobe se pa nekako vskladijo z ostalo mladino. Podhranjenih otrok je v pomožnih šolah 10,3%, v osnovnih šolah 15,7%, v gimnazijah 16,7%, v strokovnih šolah 9,5%, vajencev ob vstopu v uk 24%, ob koncu uka 14,5%.

Toda takoj ob hranjenosti je treba pogledati tudi hemoglobinsko vrednost. Naši otroci so pretežno slabokrvni, manjka jim krvnega barvila, ki v glavnem zavisi od količin beljakovin in železa v prehrani. Ker so meso, mleko, jajca, sir in tudi zelenjava artikli, ki so razmeroma dragi, jih otroci ne dobe v zadostni meri. Srednja hemoglobinska vrednost od 65 do 70% po Tallkvitsu doseže komaj 38,5% učencev, 57,6% pa ima nezadostno hemoglobinsko vrednost.

Sestav krvi se je delno popravil pri osnovnošolskih otrocih in se približuje stanju iz leta 1951-52, ko so v večini šol delovale mlečne kuhinje, ki pa so bile v letu 1952-53 ukinjene.

Dasi tu nujno stopa v ospredje problem življenjske ravni, je kljub temu potrebno, da naše družbene organizacije store več na družbenem prosvetljevanju v pogledu prehrane, ker je delno vzrok za tako stanje tudi v neznanju. Na drugi strani pa se kaže, da moramo z vso resnostjo poprijeti za delo na ustanavljanju šolskih mlečnih kuhinj na šolah, kjer še ne obstoje.

V Ljubljani deluje sedaj 23 mlečnih kuhinj, od tega 13 na osnovnih šolah in 9 na gimnazijah. Vendar še 11 osnovnih šol, 5 gimnazij ter vse ostale strokovne šole nimajo mlečnih kuhinj.

Mlečnih kuhinj se poslužuje 7.000 otrok, kar je približno 30% šolobvezne mladine. Polovico prispevkov za otroke plačajo starši sami, polovica pa gre iz proračunskih sredstev MLO, kar znaša 20 milijonov v letu 1954. 1200 otrok socialno šibkih prejemajo malico popolnoma brezplačno po predlogih šolskih odbo-

rov. Opažamo, da nekateri otroci, kjer so sicer starši zmožni plačila, ne prejemajo v šoli malice, niti je ne prinesejo s seboj.

V interesu zdravstvenega stanja otrok in tudi izboljšanja njihovih učnih uspehov bi bilo, da ustanovimo mlečne kuhinje še na ostalih šolah, obvezno pa na vseh osnovnih šolah, kjer jih še nimamo.

Seveda bi bil s tem ljudski odbor obremenjen ne samo s sredstvi za prehrano, temveč tudi s sredstvi, ki so potrebna za adaptacijo prostorov in za posodo. Vendar se nam ti stroški visoko izplačajo z ugodnejšim zdravstvenim stanjem otrok, ki jim s tem ustvarimo najtrdnjše temelje za življenje.

2. Problem fizičnih deformitet obravnavamo kasneje v zvezi s problemom površin za telesno vzgojo.

3. Golšavost je pri nas skoraj endemična. Povečane štirne žleze ima 18% osnovnošolskih otrok, med gimnazijci in ostalimi pa 40%. Najbolj razvita je tam, kjer se pije voda iz vodnjakov (Sostro, Besnica). Predpisano izvajanje je obvezno jodiranje kuhinjske soli.

4. Opaža se porast nevrovegetativnih motenj in živčne razravnosti otrok. Resnih primerov zdravstvenih okvar te vrste je bilo 525, med temi 251 pri otrocih izpod 15 let starosti.

5. Nalezljivih bolezni je bilo v preteklem letu 3851 med osnovnošolskimi otroki, t. j. 44,8%, od tega 2378 primerov mumps. Pri tem problemu stopa v ospredje predvsem vprašanje šolskih gradenj, ker so sedanje šole prenatrpane in tudi ni možnosti za temeljito zračenje, število bak-

terij pa zraste že v dveh urah bivanja otrok v razredu od četnih 4.000 na 20.000.

6. Izredno visok je odstotek glistavosti. Pregledi na treh osnovnih šolah Prule, Moste in Vavnica so pokazale 96,84% glistavosti. Večje težave zaradi glist so nastopile v 897 primerih. Delno je vzrok v zalivanju zelenjave z gnojnic, pretežno pa lahko pripisemo pomanjkljivim higienskim okoliščinam šolskih in delno tudi stanovanjskih stranišč. V šolskih straniščih ni na razpolago toaletnega papirja in redko kje brisače in milo. Ta problem nam kaže tudi veliko potrebo po dejavnosti RK, ki v okviru pomladka lahko visoko razvija higieno in higienske navade med otroki.

7. Obvezno cepljenje BSG v letu 1948-49 je dalo zelo ugodne rezultate v pogledu zmanjšanja tuberkuloznih obolenj med šolsko mladino. V letu pred BCG je bolehalo na pljučni TBC 17,65% od 1000 šolanih otrok, sedaj pa le še 5,75%. S tem uspehom seveda še ne moremo biti zadovoljni.

8. Vid šolske mladine. Pri skupni oceni vida 11.285 učenec se je ugotovilo, da je: 52,11 odstotkov normalno vidnih, 40,16 daljnovidnih in 7,73 odstotkov kratkovidnih. Normalna vidnost je narasla skoraj za 4 odstotke, vendar je še vedno za 6 odstotkov manjša od leta 1950-51. Najbolj kratkovidni so učenci gimnazij, najmanj prizadet vid pa imajo vajenci. Daljnovidnost je pri 46 odstotkih komplicirana s slabovidnostjo, kar je za 26 odstotkov višje od odstotkov v zamejstvu.

Slab vid ima le delno svoj

vzrok v dednosti. Močno pa je povezano to vprašanje z našo predšolsko vzgojo, ker otroci preživijo večino svojega časa ob materah v kuhinji, namesto da bi se igrali v naravi, poleg tega dobe prezgodaj v roke knjige in svinčnike namesto igrače. Ta pomanjkljivost se najde tudi v naših vrtcih.

Slabovidnost pa izvira tudi iz nedovoljno razsvetljenih šolskih prostorov popoldanske pouka, neprimernih klopih in pretiravanju v pisanju, ki je potrebno zaradi pomanjkanja šolskih knjig. Vsi ti problemi se sicer rešujejo, toda mnogo prepočasi za korist naše mladine.

9. Zobovje. Ze ob vstopu v prvi razred najdemo 58 odstotkov gnilega stalnega zobovja. Da odstotek ne zraste do vstopa v gimnazije, je uspeh vsakoletnega obveznega popravljanja zobovja osnovnošolcem. Se bolj kritično je pa stanje med gimnazijsko mladino ter ostalo mladino njenih let, ki zaradi pomanjkanja zobozdravniškega kadra nima obveznega in sistematičnega popravljanja zob. Zobozdravstveno službo za mladino pa bi bilo neobhodno pojačati, ker bi s tem prihranili milijonske stroške, ki jih izdajamo kasneje za večja popravila in protetična dela ter zdravljenje raznih notranjih obolenj, ki vsled slabega zobovja nastopajo pri odraslih oskrhovancih.

Ob taki analizi zdravstvenega stanja naših šolarjev se moramo resno zamisliti nad izredno visokim številom slabega vida, fizičnih deformitet, nalezljivih bolezni, živčnih razravnosti itd. Pri tem je nujno poudariti lepe rezultate mlečnih kuhinj in počitniških kolonij, ki so jih dale v pogledu zvišanja hemoglobinske vrednosti krvi naših otrok, dasi še ne dosega normale.

Odločujoče za zdravstveno stanje otrok pa je okolje, v katerem žive, to je dom in šola. Stanje v naših šolah poznamo, poleg tega da po anketi od 8315 učencev živi 60 odstotkov v prenatrpanih stanovanjih, od teh 253 v stanovanju, kjer je soba in kuhinja v istem prostoru. Skoraj 2000 otrok živi v zelo slabih stanovanjih; brez lastne postelje skupaj z roditelji, brati ali sorodniki spi 2350 ali 28 odstotkov osnovnošolskih otrok. Če vzamemo v poštev še številke, da samo od 8315 osnovnošolskih otrok dorašča brez stalnega domačega nadzorstva 2334 in da ima oba zaposlena roditelja 1627 otrok, potem nam bodo potrebe, ki jih nakazujemo v nadaljevanju tega poročila, še mnogo bolj upravičene.

II.

NEKATERI PROBLEMI IZ SOCIALNE ZASČITE OTROK IN MLADINE

Na socialnem področju se borimo v glavnem na naslednjih področjih zaščite otrok in mladine:

Pod varstvom države je zajetih 1048 otrok, in sicer:

1. 267 jih je pod skrbništvom, katero zajema skrb za otroke brez staršev in za one otroke, za katere starši iz utemeljenih razlogov ne morejo skrbeti. Od teh je 185 pri rejnikih, ki zanje dobro skrbijo, 91 v raznih internatih, 154 je popolnih sirot, 91 enostranskih, in 31 z obema živima roditeljskima. Za njihovo vzgojo in vzrejo se vodi stalna skrb in ni posebnih proble-

mov, le 7 otrok je v vzgajalnicah zaradi težje vzgojljivosti.

2. 662 otrok (415 dečkov in 247 deklic) je evidentiranih zaradi vzgojne zanemarjenosti in moralne ogroženosti. V domači oskrbi je 481 otrok, v raznih domovih pa 171. Analiza vzrokov vzgojne zanemarjenosti kaže, da je:

a) 35 odstotkov otrok zaradi splošne vzgojne zanemarjenosti (nepravilni vzgojni prijem, slabo gospodarjenje z dohodki, medsebojna odtujenost roditeljev, nepovezanost med šolo in starši, neprimerno stanovanje in prevelika zaupnost staršev do otrok. Od teh je 19,8 odstotkov otrok zagrešilo razna kazniva dejanja. Do meseca oktobra je bilo obravnavanih 61 primerov (53 fantov in 8 deklet) mladinskega kriminala pred okrajnim sodiščem in to 30 učencev v gospodarstvu, 26 delavcev in 5 dijakov. Značilno je, da izhaja 49 primerov iz perifernih predelov mesta. Trenutno obravnava socialno varstvo 3 primere večjih skupin iz osnovnih šol in nižjih gimnazij. Ta dejstva narekujejo jačanje socialno varstvene službe in ojačanje mladinskih zaščitnih ustanov na perifernih predelih mesta kot n. pr.: dnevnice sobe za šolobvezne otroke, kjer bi imeli otroci zaposlenih staršev in otroci iz neurejenih družin stalno nadzorstvo. Za primere pa, kjer bi morali zaščititi otroke zaradi vzgojnih motenj, ki so nastopile, ali ogroženosti doma je Svet za socialno varstvo sklenil preurediti Dom Titove mladine v Mostah za te otroke, ter organizirati socialno preventivno ustanovo za mladino od 12. leta starosti naprej.

b) 25% zaradi alkoholizma v družini. Če pa vzamemo še podatke iz obeh mladinskih domov, je od vseh sprejetih otrok (765) v vseh povojnih letih 45% otrok bilo sprejetih zaradi alkoholizma v družini.

Zato smatramo, da bi bilo potrebno z vsemi sredstvi podpreti borbo proti temu osnovnemu problemu socialne zaštite otroka zlasti, ker se iz vrst otrok alkoholizirajo v glavnem rekrutirajo moralno ogroženi otroci, oz. kasnejši delinkventi. Vendar je na tem področju narejenega le bore malo. V Ljubljani imamo 163 večjih in manjših gostinskih obratov, kjer se točijo alkoholne pijače, medtem ko imamo eno samo brezalkoholno restavracijo, s skrajno majhnim prostorom, ki je stalno prenatrpan. Na pobudo RK so naše družbene organizacije v letošnjem letu, zlasti pa v tednu otroka, pokrenile akcijo proti alkoholizmu, toda pri tem so nujno naletele na za njih objektivne težave. Te težave so predvsem v tem, da pri nas ni dovolj razvita proizvodnja brezalkoholnih pijač, da so cene tem pijačam mnogo previsoke, zlasti v odnosu na vino in ostale alkoholne pijače, da nimamo brezalkoholnih restavracij in da se čisto nahajajo v kritični situaciji tudi v oskrbi z mlekom. Za postopno rešitev teh vprašanj predlagamo:

(Nadaljevanje prihodnjice)

Izdaja založništvo »Ljubljanski dnevnik«, direktor Stane Skrabar, odgovorni urednik Ivo Tavčar

RAZPIS

Mestni ljudski odbor glavnega mesta Ljubljane — Tajništvo za gradbene in komunalne zadeve razpisuje naslednja delovna mesta:

1. Mesto šefa odseka za komunalne zadeve, predvideni naziv višji referent ali svetnik. Strokovna izobrazba: gradbena fakulteta TVŠ, dobro poznavanje problemov komunalne službe in upravnega poslovanja. Plača po Temeljni uredbi, dopolnilna plača do 5000 din in položajni dodatek.

2. Mesto referenta za ceste, predvideni naziv referent ali višji referent. Strokovna izobrazba: gradbena fakulteta TVŠ ali gradbeni tehnikum z daljšo prakso na izgradnji mestne cestne mreže. — Plača po Temeljni uredbi in dopolnilna plača do 5000 din.

3. Mesto gradbenega inšpektorja, naziv referent ali višji referent. Strokovna izobrazba: Gradbena fakulteta TVŠ s prakso v operativni (gradnje ali projektiranje). Plača po Temeljni uredbi in dopolnilna plača do 5000 din.

4. Mesto gradbenega inšpektorja, zvanje pristav — referent. — Strokovna izobrazba: gradbena fakulteta TVŠ s krajšo prakso v operativni (gradnje ali projektiranje) ali gradbeni tehnikum z daljšo prakso. Plača po Temeljni uredbi in dopolnilna plača do 4000 din.

5. Mesto referenta na geodetskem uradu, zvanje referent ali

višji referent. Strokovna izobrazba: geodetska fakulteta TVŠ s prakso v izmeri mest in izvajanja regulacijskega načrta. Plača po Temeljni uredbi in dopolnilna plača do 5000 din.

6. Mesto arhitekta urbanista, po možnosti s prakso. Strokovna izobrazba: TVŠ — oddelek za arhitekturo. Plača po Temeljni uredbi in dopolnilna plača do 5000 din.

7. Mesto arhitektonskega tehnika, ki ima veselje do dela na izvajanju regulacije mesta. Potrebna strokovna izobrazba je dovršen gradbeni tehnikum — arhitektonski oddelek ali odgovarjajoča druga strokovna šola. Plača po Temeljni uredbi in dopolnilna plača do 3000 din.

Pravilno kolkovane prošnje se vlagajo do 15. februarja 1955 v Tajništvo za gradbene in komunalne zadeve — Kresija soba št. 62/II. Prošnji je priložiti strokovni in osebni življenjepis.

POPRAVKI

K OSNUTKU ZA STATUT OKRAJA LJUBLJANA — »GLASNIK« št. 7 — 23. januarja 1955.

1. V 1. členu pri naštevanju komun manjka: Ljubljana-Siška.

2. V 8. čl. manjka ves drugi odstavek, ki se glasi: Okrajni ljudski odbor izdaja dopolnilne predpise za ureditev vprašanj iz svoje pristojnosti na podlagi in v mejah pravice, ki mu jih dajejo zakon ali drugi pravni predpisi višjih državnih organov.

3. V 9. členu manjka v 8. vrsti: beseda »samo« in se pravilno glasi: opravila s a m o v tistih...

4. V 10. členu odstavek 13. se vstavi za besedo gospodarstva še »in«.

15. V 13. členu tretji odstavek se vstavi za besedo pripadajočimi: strugami in hidrotehničnimi.

6. V 26. členu v 7. vrsti namesto besede ali »in«.

7. V 27. členu v 4. vrsti se pravilno glasi: odgovornemu uslužbencu.

8. V 51. členu manjka na koncu beseda: dela.

9. V 54. členu točka 7. namesto besede le: »in«; v točki 9. se vstavi za besedo višjih: »državnih«.

10. V 56. členu odstavek 2. se vstavi za gostinstva: »in turizma«.

11. V 66. členu se v točki 4. in 5. glasi pravilno: oddelek (ne oddelke).

12. V 78. členu točka 3. namesto objektov in na koncu objekte se glasi pravilno: projektov, projekta.

13. Pred naslovom 79. člena manjka pred besedo Tajnik številka 6.

14. V 79. členu 2. odstavek namesto novih »njegovih«.

15. V 81. členu točka 6. namesto izvajanju »izpravljanju«.

16. V 89. členu manjka v 1. odstavku predzadnja beseda »izredno«.

17. V 105. členu 2. odstavek manjka za besedo asm »od sebes«.

SEJA

MESTNEGA LJUDSKEGA ODBORA

glavnega mesta Ljubljane v petek, 4. februarja 1955

ODPADE

Gradivo za glavno točko predvidenega dnevnega reda: »Problemi zdravstvene, socialne in vzgojne zaštite otrok in mladine v Ljubljani« ni moglo biti v celoti objavljeno v današnjem Glasniku, temveč bo druga polovica poročila objavljena šele v petkovi številki. Ker bi tovarodniki tako ne imeli možnosti proučiti zanimivega poročila pred sejo in o njem predhodno razpravljati z volivci, bo o teh problemih razprava na seji v petek teden, to je 11. februarja 1955.

Iz Tajništva MLO

Ponovno obveščamo državljane, ki imajo opravka v upravi Mestnega ljudskega odbora, da so URADNE URE ZA STRANKE SAMO V PONEDELJKIH, SREDAH IN PETKIH OD 9. DO 13.